

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 016350 16 Кж
Бања Лука, 03.11.2016. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у Посебном вијећу за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала састављеном од судија Обрена Бужанина, као предсједника вијећа, др Вељка Икановића и Драгомира Миљевића, као чланова вијећа, уз учешће записничара Софије Рибић, у кривичном предмету против оптужених С.П., В.Ј., Н.Ј., В.Г. и правног лица Друштва за ... А.И. а.д. Б.Л., због продуженог кривичног дјела несавјесно привредно пословање из члана 264. став 1. Кривичног закона Републике Српске, а против оптуженог С.П. и због продуженог кривичног дјела закључење штетног уговора из члана 266. став 2. у вези са ставом 1. истог закона, одлучујући о жалби Окружног тужилаштва Бањалука, Посебног тужилаштва за сузбијање организованог и најтежих облика привредног криминала-Специјално тужилаштво Бања Лука, изјављеној на пресуду Окружног суда у Бањој Луци, Посебног одјељења за организовани и најтеже облике привредног криминала број 11 0 К 016350 15 К-п од 15.4.2016. године, у сједници вијећа одржаној дана 03.11.2016. године у присуству републичког јавног тужиоца Светланке Бијелић, оптуженог С.П. и његових бранилаца М.М. и Д.Т., оптуженог В.Г. и његовог браниоца Ј.Ч., браниоца оптужених В.Ј. и Н.Ј., В.Р, бранилаца Друштва за ... А.И. а.д. Б.Л., М.Д. и Ж.Ш., донио је дана 03.11.2016. године

ПРЕСУДУ

Одбија се, као неоснована, жалба Окружног тужилаштва Бања Лука, Посебног тужилаштва за сузбијање организованог и најтежих облика привредног криминала-Специјалног тужилаштва Бања Лука и потврђује пресуда Окружног суда у Бањој Луци, Посебног одјељења за организовани и најтеже облике привредног криминала број 11 0 К 016350 15 К-п од 15.4.2016. године.

Образложење

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци, Посебног одјељења за организовани и најтеже облике привредног криминала број 11 0 К 016350 15 К-п од 15.4.2016. године на основу члана 298. тачка в) Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС) ослобођени су од оптужбе оптужени С.П., В.Ј., Н.Ј., В.Г. и правно лице Друштво ... А.И. а.д. Б.Л., због продуженог кривичног дјела несавјесног привредног пословања из члана 264. став 1. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС), а оптужени С.П. и због продуженог кривичног дјела закључења штетног уговора из члана

266. став 2. у вези са ставом 1. истог закона, а трошкови кривичног поступка су пали на терет буџетских средстава.

Против ове пресуде благовремено је изјавило жалбу Окружно тужилаштво Бања Лука, Посебно тужилаштво за сузбијање организованог и најтежих облика привредног криминала-Специјално тужилаштво Бања Лука (у даљем тексту: специјално тужилаштво), због битне повреде одредаба кривичног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са приједлогом да се жалба уважи, пресуда укине и предмет врати на поновно суђење.

Одговоре на жалбу специјалног тужиоца поднијели су браниоци оптужених С.П., В.Ј., Н.Ј. и правног лица Друштва за ... А.И. а.д. Б.Л., са приједлогом да се та жалба одбије као неоснована.

Сједница другостепеног вијећа овог суда одржана је у одсуству уредно обавијештених оптужених В.Ј. и Н.Ј., њиховог браниоца М.Б. и законског заступника оптуженог Друштва за ... А.И. а.д. Б.Л. Д.Т..

Републички јавни тужилац је на сједници изложио жалбу, а браниоци оптужених одговоре на жалбу, које су подржали и њихови брањеници.

Пошто је испитао побијану пресуду у вези са жалбеним приговорима овај суд је одлучио као у изреци из сљедећих разлога:

Пажљивом анализом побијане пресуде у правцу жалбених навода нису нађене битне повреде одредаба кривичног поступка на које жалба тужиоца указује.

Првостепени суд је правилно одбио приједлог тужиоца да се на главном претресу прочита исказ свједока А.Б. дат у истрази јер за то нису постојали законом прописани услови. Записник о исказу свједока дат у истрази може се прочитати и користити као доказ на главном претресу само у случају ако је свједок трајно душевно оболио или се не може пронаћи, или је његов долазак пред суд немогућ или знатно отежан из важних разлога. Претпоставка за то је да се ради о свједоку који је позван на главни претрес, да се на позив није одазвао, а суд утврди да из наведених разлога није у могућности да се одазове. Међутим, свједок није био позван на главни претрес јер је тужилац на ранијем главном претресу одустао од његовог саслушања, због чега се суд и није могао упуштати у испитивање постојања разлога због којих је читање исказа из истраге могуће, сходно одредби члана 288. став 2. ЗКП РС.

Одбијањем приједлога тужиоца за одлагање главног претреса од 24.3.2016. године ради припремања оптужбе због проучавања финансијске документације суд није нарушио принцип једнакости странака. С обзиром на фазу поступка, стање и обим доказног материјала, укљученост вјештака тужилаштва у поступак, као и то да тужилац у жалби не указује у чему је значај, обимност и сложеност, као и новост, документације и овај суд сматра разлоге одбијања и вријеме које је оптужби прекидом главног претреса дато за припремање у свему прихватљивим.

Суд је такође правилно одбио као непотребно, да се као додатни доказ оптужбе у доказну грађу уврсте подаци са интернета о стању „ХЛТ“ фонда у поступку трансформације од 23.3.2016. године. С обзиром на извор података и начин њиховог прибављања првостепени суд правилно закључује да би то значило како се у бескрај сваки дан може прибављати наведени податак.

Према томе нису основани жалбени наводи да је суд починио битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. ЗКП РС.

Приговори чињеничној основи које жалба тужиоца такође упућује пресуди не могу се прихватити као основани. Суштина проблема који се поставио пред првостепеним судом јесте у правилном одговору на питање да ли је оштећени Затворени ... „ВБ“ а.д. Б.Л. (у даљем тексту: „ВБ“ фонд) претрпио штету радњама оптужених, како то тврди оптужба. Дакле, прво се мора поћи од постојања штете, која наравно мора бити утврђена, да би се могло расправљати о радњама оптужених и утврђивати узрочна веза од које зависи постојање њихове кривице.

Оптужба тврди да је „ВБ“ фонд погрешним и очигледно несавјесним пословањем оптужених одговарајућим трансакцијама извршеним у дане 18.10.2010. године и 27.12.2010. године, купујући акције емитента „ХЛТ“ фонда а.д. П. претрпио штету која се наводи у диспозитиву оптужнице. Своје тврдње базира на одговарајућим одлукама оптужених и предузетим радњама, кроз један тачно одређен период у коме су куповали акције „ХЛТ“ фонда, сматрајући да је та одлука била погрешна, штетна и да је због тога за „ВБ“ фонд наступила штета од најмање 430.642,64 КМ.

Оптужба се базира на посматрању и анализи трансакција извршених у једном кратком и временски ограниченом периоду, а да при томе не прати трговање акцијама емитента „ХЛТ“ фонда прије и послје спорне куповине за „ВБ“ фонд, нити то посматра у оквиру портфеља акција како емитента тако и купца. Без оваквог приступа није могуће извести правилан и поуздан закључак о реалној вриједности акција, капиталу емитента, могућности процјене тренутног стања и визије кретања вриједности акција која оправдава улагање, а самим тим о могућој погрешној одлуци оптужених о инвестирању, а која би имала садржину несавјесности.

Овакав приступ оптужбе је потпуно погрешан и не може довести до закључка о доказаности навода оптужнице, што првостепени суд правилно уочава. Овдје се мора поћи мало даље у генезу трговања акцијама емитента „ХЛТ“ фонда на берзи од периода који оптужница обухвата, а посебно цијенити да су у том трговању учествовали оптужени купујући акције за оштећеног и какав је био ефекат претходног трговања. У том погледу суд је поуздано утврдио да је „ВБ“ фонд куповао акције „ХЛТ“ фонда почев од 08.3.2010. до 29.6.2010. године и да је дана 09.7.2010. године продао све акције тог фонда које је куповао у наведеном периоду и овом продајом остварио реализовану добит. Дакле, непосредно прије куповине која се оптуженим ставља на терет управо је оштећени продао акције „ХЛТ“ фонда које је раније купио и то по вишој цијени, што значи да није било реалног основа да се сумња у квалитет тих акција ни приликом нове куповине која је услиједила релативно брзо послје тога.

Даље, из Извјештаја о свим салдираним берзанским трансакцијама, акцијама емитента Фонда за ... „ХЛТ“ фонда у периоду од 1.01.2010. до 17.10.2012. године, регистроване су трансакције под редним бројевима од 934-946, што доказује да се у јануару 2011. године трговало акцијама „ХЛТ“ фонда по цијенама која је 10% по акцији већа од просјечне цијене по којој је „ВБ“ фонд купио акције „ХЛТ“ фонда у периоду означеном у оптужници. У то вријеме оштећени је у свом портфељу имао акције купљене од овог емитента.

Суд је утврдио као неспорно да се дана 28.01.2011. године трговало акцијама „ХЛТ“ фонда на црногорској берзи по цијенама и до 0,0329 евра и да је „ВБ“ фонд имао могућност да тргује акцијама „ХЛТ“ фонда тога дана и да је продао купљене акције остварио би добит и зарадио око 35.000,00 евра што би значило да би остварио добит од 10,4% на уложена средства. Овдје се ради о вриједности акција независно од могућности да оштећени и стварно њима тргује, а што није било зависно од стања капитала „ХЛТ“ фонда, бонитета акција и одлуке оптужених, већ од других фактора које је пресуда детаљно образложила.

Овдје је правилно утврђено да је „ВБ“ фонд продао удјел у „ХЛТ“ фонду у 2014. години и остварио приход у износу од 151.000,00 евра и правилно цијењено како то не потврђује наводе оптужбе о постојању, а посебно висини штете. Ово поготово што вјештаку оптужбе ова чињеница није ни била позната, па се с обзиром на то њен налаз о постојању штете и по том основу чини неодрживим.

Остатак акција „ХЛТ“ фонда у власништву оштећеног води се као нереализовани губитак, а шта то значи првостепени суд је на основу налаза вјештака подробно објаснио и дао разлоге које прихвата и овај суд. А то значи како је немогуће купљене акције које се по завршном рачуну воде као нереализовани губитак узимати као насталу штету, јер у будућем периоду тај губитак може продајом акција бити реализовани губитак, али и реализована добит. Ово је логичан и на економској науци заснован одговор који каже да купљене акције док се год воде у портфељу неког Фонда као нереализовани губитак не значи да ће пријећи у губитак и да ће Фонд и претрпити штету.

О недостатку доказа да се ради о насталој штети суд резонује на правилан начин када образлаже да је у чињеничном опису диспозитива оптужнице наведено да је ЗИФ „ВБ“ фонду по основу куповине акција емитента „ХЛТ“ фонда а.д. П. по завршном рачуну за 2011. годину наступила штета у износу „од најмање 430.642,64 КМ“, а да је увидом у Извјештај о нереализованим губицима-добицима „ВБ“ фонд на дан 31.12.2011. године по основу куповине акција „ХЛТ“ фонда је наведен нереализовани губитак 446.115,08 КМ, док вјештак оптужбе у свом налазу и мишљењу наводи да ће „ВБ“ фонд претрпјети губитак који ће бити једнак висини укупно уложених средства у акције „ХЛТ“ фонда у вриједности од 341.040,15 евра, или 669.982,65 КМ. Слиједом тога оправдано побијана пресуда закључује да је питање како је то оптужба израчунала да ће за „ВБ“ фонд наступити штета у износу од најмање „430.642,64 КМ“, а тужилац у завршној ријечи наводи да је „наступила велика штета за „ВБ“ фонд у износу од најмање 432,837,35 КМ“,

што у коначном говори да ни оптужби није позната висина штете коју је по њеној тврдњи причињена „ВБ“ фонду.

Оштећени има својство акционарског друштва, које послује према одговарајућим прописима, а који уређују његове органе управљања и одлучивања, сачињавање одговарајуће финансијске документације, завршних рачуна и слично. Сходно томе суд је позвао на главни претрес представника „ВБ“ фонда а.д. Б.Л., који је суду доставио „изјашњење председника и чланова Надзорног одбора“ број 12-04/16 од 30.01.2016. године, у коме обавјештавају суд да сматрају да фонд није претрпио штету по основу управљања од стране ДЗУ А.И. а.д. Б.Л., односно чланова Управе. У коначном наводе да на бази прегледане и доступне документације ЗИФ „ВБ“ фонду није причињена било каква штета од стране чланова управе ДИУФ А.И. за период управљања ЗИФ „ВБ“ фондом а.д. Б.Л. Оштећено акционарско друштво тврди да није оштећено, због чега је, с обзиром на циљеве пословања, заинтересованост за заштиту своје имовине, тешко прихватити другачије стање. Ово све потврђује и финансијска документација о стању фонда у одговарајућем периоду, која је била предмет разматрања надлежних органа фонда, а из које се може закључити да ни у једној години фонд није имао губитак. У том погледу правилно првостепени суд закључује да оптужба своју тврдњу о губитку и штети гради на претпоставци о могућем финансијски профитабилнијем улагању од учињеног, што остаје изван домашаја реалности засноване на економским параметрима и правилима пословања фондова и берзи.

С обзиром да се ради о специфичном пословању оптужба своје тврдње првенствено заснива на налазу вјештака К.Ш.Ј. (вјештак оптужбе) и финансијској документацији. С друге стране и одбрана своју тезу заснива на налазу и мишљењу вјештака Д.Ј. (вјештак одбране). Од стручности и искуства вјештака у пословима са берзама и инвестиционим фондовима, како теоретског тако и практичног, којим су располагали, зависи квалитет и поузданост вјештачења и правилност закључка суда о одлучним чињеницама.

У том смислу побијана пресуда се правилно опредјељује да поклони вјеру налазу и мишљењу вјештака одбране дајући за то разлоге које у свему прихвата и овај суд. Овај вјештак, поред показане сигурности и утиска да заиста влада материјом која је предмет вјештачења, дао је одговоре на сва спорна питања која су суду била потребна за доношење правилне одлуке. С друге стране вјештак оптужбе није дао потпуне одговоре, поготово око вриједности имовине, начина процјене, и слично, чиме је њен налаз у битноме остао мањкав и недоречен.

Дакле, овдје се ради о томе да је првостепени суд правилно утврдио све одлучне чињенице које се односе на бонитет акција „ХЛТ“ фонда у једном дужем периоду, доводећи то у везу са капиталом самог фонда и временом када су оптужени куповали ове акције за оштећени „ВБ“ фонд. Даље, праћењем на основу релевантних показатеља утврђена је оправданост раније куповине, прије спорне, када је на берзи продајом тих раније купљених акција остварена добит, на чему се заснива оправданост нове куповине (спорне). Када се ово доведе у везу са каснијим трговањем акцијама „ХЛТ“ фонда у којима оштећени није могао учествовати, а које су биле повољне, као и са профитабилном продајом

дијела акција „ВБ“ фонда у 2014. години заокружује се слика о стању „ХЛТ“ фонда и оправданости улагања у његове акције. О томе суд подробно говори у својим разлозима (посебно о томе да се у портфељу „ХЛТ“ фонда налазе и акције добро солвентних емитената) и ово правилно доводи у везу са тим да органи управљања „ВБ“ фонда тврде да нису претрпили штету. Све то побијана пресуда доводи у везу са разликама око висине штете коју налази вјештак оптужбе од оне коју оптужба наводи и на претресу износи. Сходно томе оваква чињенична подлога, која је на правилно утврђеним чињеницама изграђена, не подржава наводе оптужбе па због тога она остаје недоказана.

С обзиром на изложено овај суд сматра да је првостепени суд правилно цијенио све одлучне чињенице и правилно закључио како нема доказа да су оптужени починили радње које им се оптужбом стављају на терет, као и то да је наступила штета за „ВБ“ фонд у износу који се оптужницом ставља на терет. О томе је дала детаљне, разумљиве, логичне и увјерљиве разлоге које као такве прихвата и овај суд.

Пошто није починио битну повреду одредаба кривичног поступка, а све одлучне чињенице је правилно утврдио, првостепени суд је правилно оптужене ослободио од оптужбе јер није доказано да су починили кривична дјела која им се оптужбом стављају на терет, па су супротни жалбени приговори без основа.

С обзиром на наведено ваљало је на основу члана 327. ЗКП РС жалбу тужиоца одбити као неосновану и првостепену пресуду потврдити.

Записничар
Софија Рибич

Предсједник вијећа
Обрен Бужанин

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић